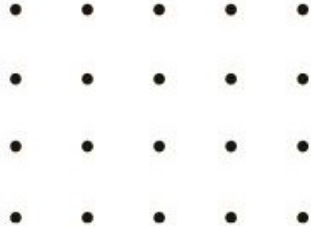

Ministry of
Education and Science
Republic of Latvia

THE WORLD BANK
IBRD · IDA | WORLD BANK GROUP

05.05.2022. | 13.00–16.00 EET | Rīgā

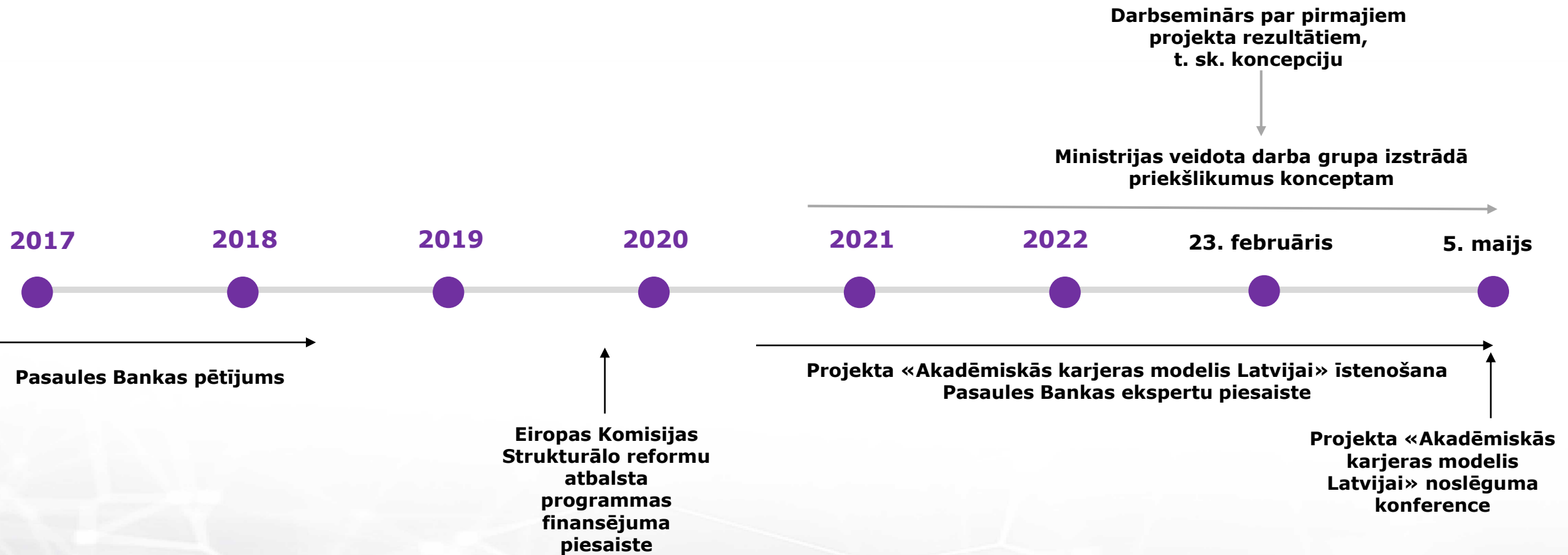
VIRZĪBA UZ JAUNU AKADĒMISKĀS KARJERAS IETVARU LATVIJĀ

TOWARDS A NEW ACADEMIC CAREER FRAMEWORK FOR LATVIA

05.05.2022. | 12.00–15.00 CET | Brussels

Reformas plānošana un īstenošana

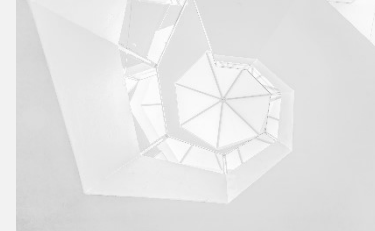

IZM koncepta projekts: akadēmiskās karjeras posmi un amati

European framework for research careers* *Eiropas Pētnieka karjeras ietvarstruktūra	Jaunais akadēmiskās karjeras ietvars Latvijā	
	Četri akadēmiskā personāla karjeras attīstības profili jeb akadēmiskās karjeras posmi	Visvairāk pārstāvētie akadēmiskā personāla amati Eiropā (<i>Eurydice</i> pētījums, 2017)
First Stage Researcher (R1)	Jaunākais akadēmiskais personāls	• lektori (bez <i>Ph. D.</i>) • asistenti • jaunākie pētnieki
Recognized Researcher (R2)	Kvalificēts akadēmiskais personāls	• pēcdoktoranti • docenti (<i>Assistant Professors</i>) • pētnieki
Established Researcher (R3)	Augsti kvalificēts akadēmiskais personāls	• asociētie profesori • pētnieki (tenūras amati)
Leading Researcher(R4)	Vadošais akadēmiskais personāls	• profesori • vecākie pētnieki (tenūras amati)

IZM koncepta projekts: slodze

Pāreja uz 40 h darba slodzi nedēļā (Darba likumā noteiktais normālais darba laiks).

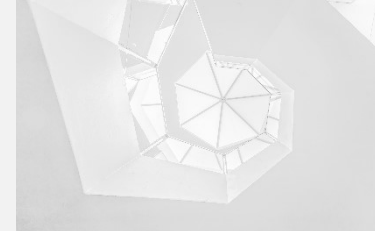
Vienā slodzē ietilpst visi pienākumi, ko akadēmiskais personāls veic: studiju darbs, pētniecība, organizatoriskais darbs u.c.

Slodzes proporcijas nosaka institūcija.

Motivējoša slodze (būtiski jāmazina nepilna darba laika nodarbinātība).

- Akadēmiskā karjera: uz studiju darbu **vai** pētniecību orientēts modelis (divi regulējuma kopumi; augstākā izglītība un zinātne tiek finansēta atsevišķi un nepietiekami).
- Ne visi pienākumi, kas saistīti ar studiju darbu, iekļauti slodzē un apmaksāti, pētniecība augstskolās tiek segta minimālā apmērā, organizatoriskais darbs netiek apmaksāts.
- Nemotivējošas slodzes (pat 0,1 vai 0,2 PLE).

IZM koncepta projekts: atlīdzība

Atalgojuma līmenis, kas atbilst valstī noteiktajam atalgojuma līmenim par līdzvērtīgu kvalifikāciju, kompetenci un pienākumiem, nodrošinot konkurētspējīgu atalgojumu.

Samaksa par visiem slodzes ietvaros veiktajiem uzdevumiem.

- Nekonkurētspējīgs atalgojums pilna laika akadēmiskajam personālam, grūtības piesaistīt ārvalstu akadēmisko personālu, pētniekus.
- Atalgojums atkarīgs no nostrādāto stundu skaita, kuru apmaksā savukārt atkarīga no pieejamā finansējuma.
- Nepietiekams valsts budžeta finansējums, ārējā finansējuma nošķiršana no valsts budžeta finansējuma augstskolu iekšējā finansēšanā.

IZM koncepta projekts: darba līgumi

Tenūramatu un tenūrgaitas sistēmas (tenūra) ieviešana.

Iespēja noslēgt beztermiņa līgumu, kas nav saistīts ar tenūru: maksimālais kopējais uz noteiktu laiku noslēgtā līguma un tā pagarinājuma ilgums nepārsniedz 6 gadus.

Vienotas datu uzskaites sistēmas par akadēmisko personālu ieviešana.

- Akadēmiskā karjera ir neprognozējama (plānošanas trūkums; nezināms pensionēšanās laiks).
- Vēlēšanu procedūra attiecas uz visiem akadēmiskajiem amatiem.
- Dominē līgumi uz noteiktu laiku.
- Trūkst datu valsts līmenī par akadēmiskā personāla skaitu, darba slodzi, izmaksām (atšķirīgas uzskaites metodes iestādēs).
- Vāja internacionalizācija (iekšējā, ārējā mobilitāte).

IZM koncepta projekts: citi priekšlikumi

Ievēšanas atcelšana

Pāreja uz pretendentu atlases procedūru vakantam akadēmiskā personāla amatam.

Kvalifikācija

Minimālās kvalifikācijas prasības akadēmiskajam personālam katrā akadēmiskās karjeras posmā.

Kompetence

Minimālās kompetences prasības akadēmiskajam personālam, lai iekļautos katrā no karjeras posmiem.

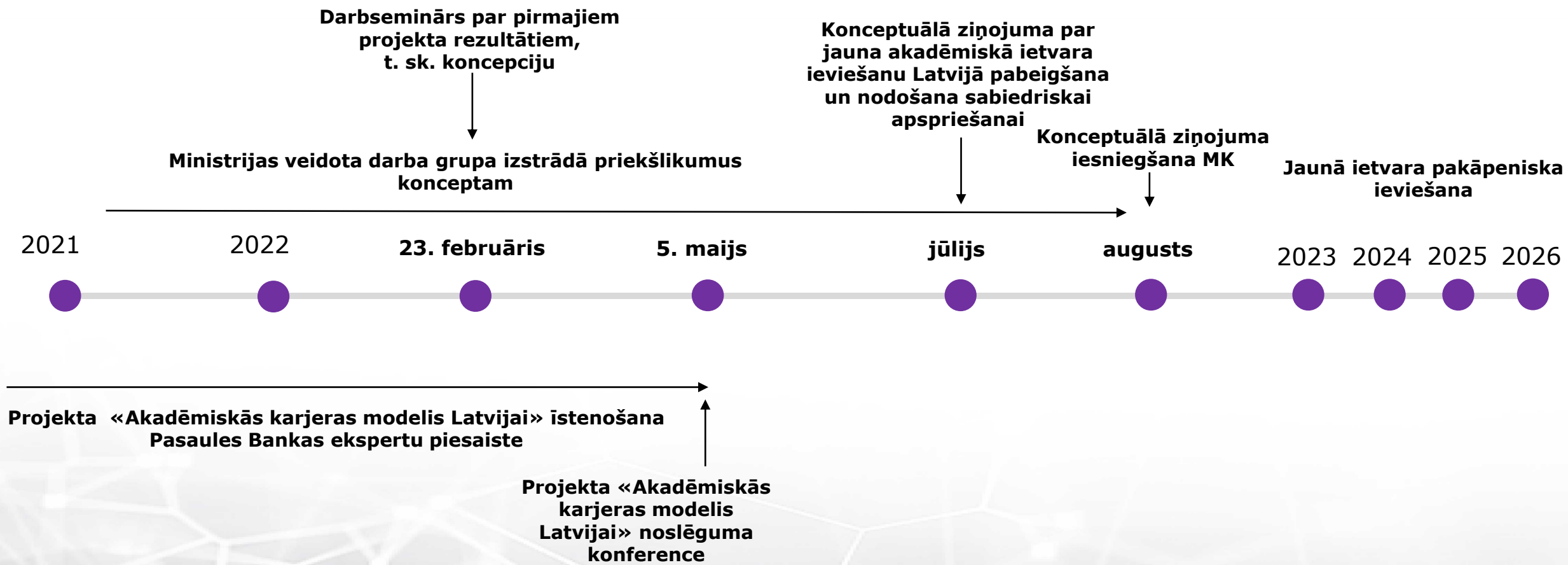
Snieguma regulāra novērtēšana

Institūcijām jāizstrādā kritēriji un regulāri jānovērtē akadēmiskā personāla sniegums.

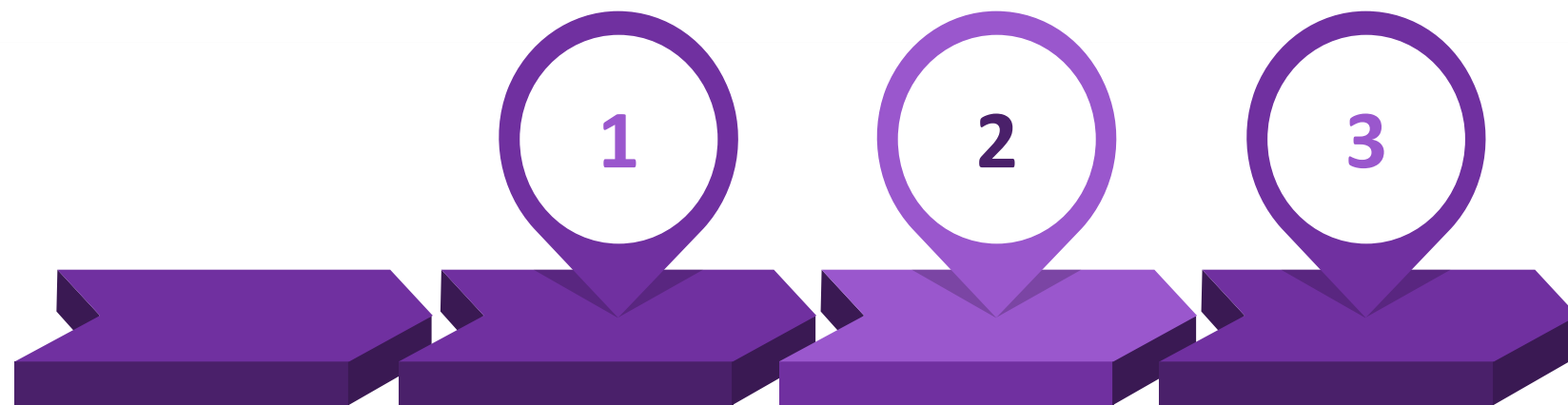
Citi aspekti

Piemēram:
akadēmiskā personāla internacionalizācija;
akadēmiskās karjeras noslēgšanas varianti (t. sk. plānojot pensionēšanos);
amati ārpus akadēmiskās karjeras.

Reformas īstenošana: nākamie soļi

Jaunā ietvara ieviešana

Pakāpeniskas
ieviešanas
scenārijs

1
Kuru pārmaiņu
ieviešanai
nepieciešams
papildu
finansējums un
kuru ne?

2
To pārmaiņu
ieviešana, kurām
nav
nepieciešams
papildu
finansējums

Reformas finansējums no dažādiem avotiem:

- **studiju vietas bāzes izmaksu pārskatīšana un aktualizācija**
- **zinātnes finansējums (tostarp akadēmiskajam personālam – pētnieciskajam darbam)**
- **ES fondu investīcijas**

Studiju vietas bāzes izmaksu aktualizācija

pētījums par studiju vietas bāzes izmaksu aktualizāciju:

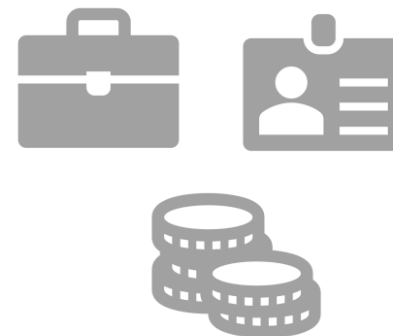
➤ pētījuma rezultāti tiks izmantoti budžeta pieprasījumam un konceptuālam ziņojumam par augstākās izglītības finansēšanu

Atlīdzība ir salīdzināma ar Somijas proporciju akadēmiskā personāla atlīdzībai pret vidējo atlīdzību valstī iedzīvotājiem ar augstāko izglītību, taču:

lektora un izglītības asistenta atlīdzība salīdzinoši par zemu;

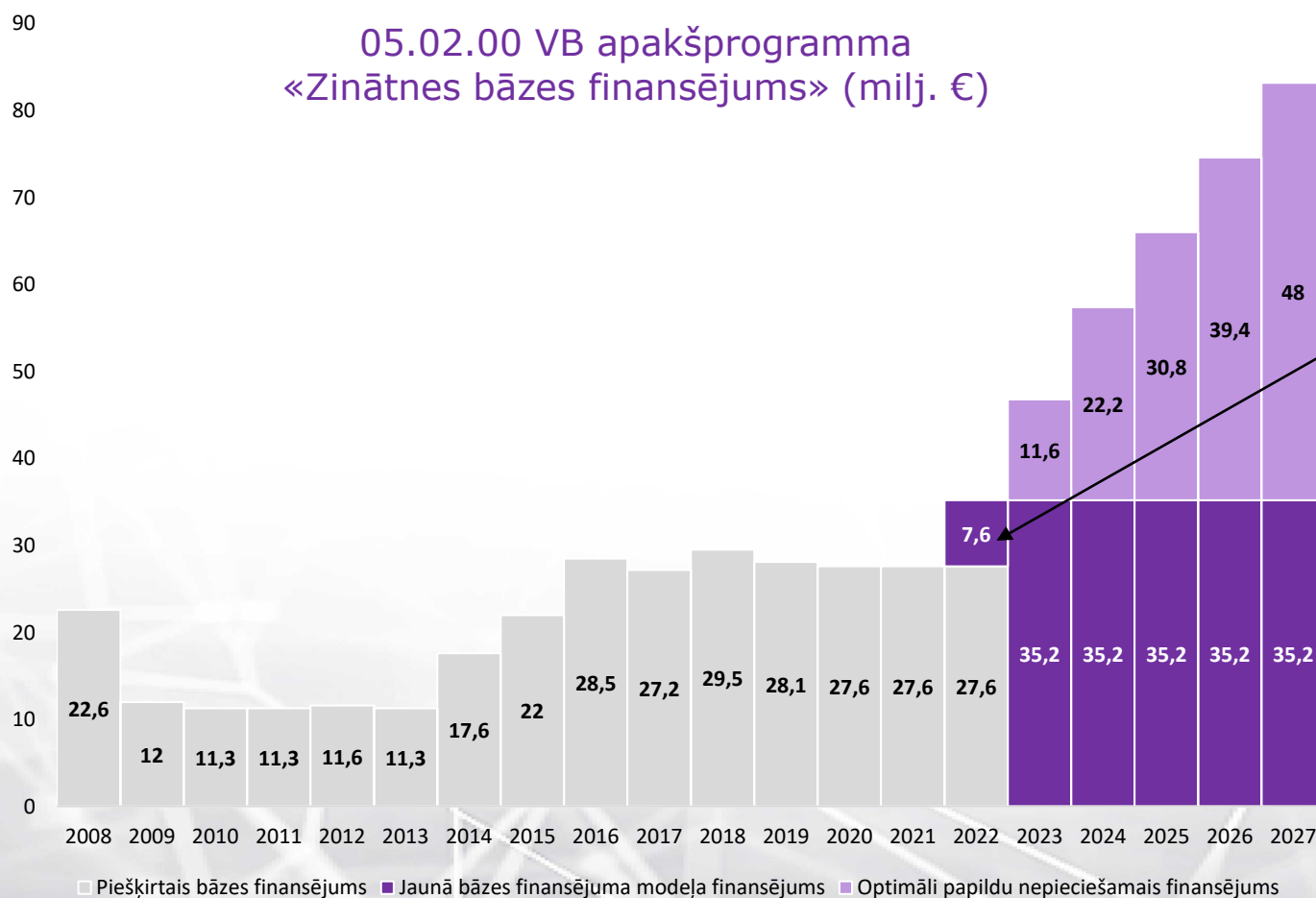
Somijā ir lielāks *lēciens* attiecībā uz profesora amatu;

Pašreizējais normatīvā noteiktais pārējo darbinieku vidējā mēneša darba algas finansējums **512,23 EUR** ir nepietiekams.

- Ministrijas skatījumā akadēmiskā personāla atalgojumam būtu piemērojams vienlīdzības princips (akadēmiskā personāla pamatatalgojums ir vienāds visās studiju jomās). Jomas specifiskās piemaksas var papildus finansēt no pašu ieņēmumiem un piesaistītā pētniecības finansējuma.
- Atvērts jautājums- vai pašlaik nominālā **darba slodze** atspoguļo faktisko darba slodzi?
- Ministrija budžeta veidošanas procesā pieprasīs papildus finansējumu augstākajai izglītībai, taču pakāpeniski aizvien mazāk regulēs minimālās atlīdzības likmes, atstājot iekšējo finansējuma plānošanu augstskolu ziņā.

Zinātnes finansējuma dinamika

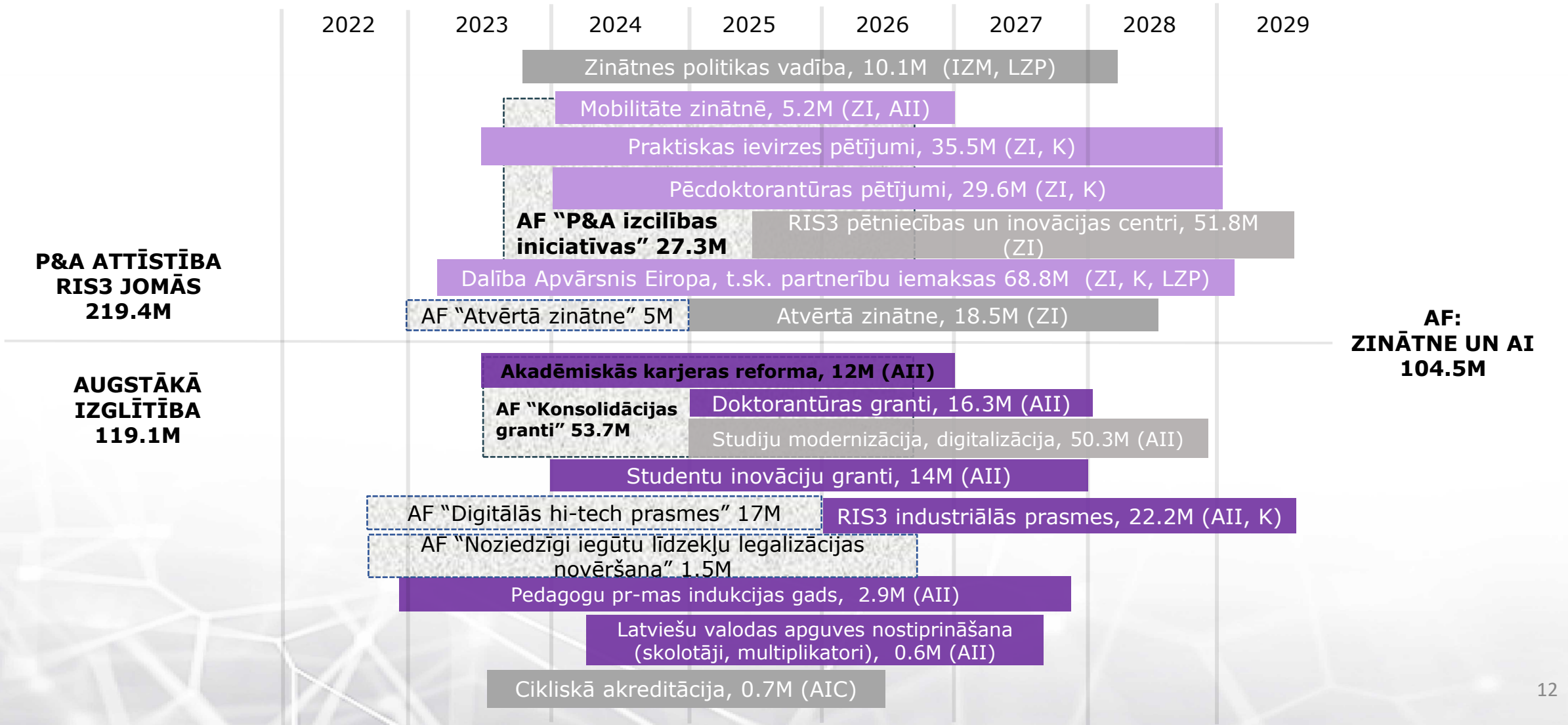
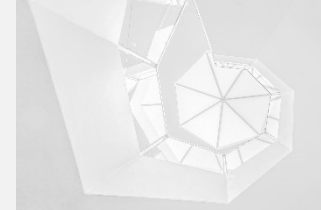

Zinātniskajām institūcijām nepieciešamais optimālais finansējums, lai tās varētu pilnībā konkurēt starptautiskā mērogā.

Papildu finansējums 7,6 milj. € apmērā ļaus panākt ievērojamu progresu zinātnisko institūciju snieguma uzlabošanā.

2023.–2027. gadā jāturpina palielināt VB investīcijas, tostarp vēl vairāk jāpalielina zinātnes finansējuma bāze.

ES SF un Atveseļošanās fonda (AF) investīcijas augstākajā izglītībā un zinātnē – (443 milj. €)

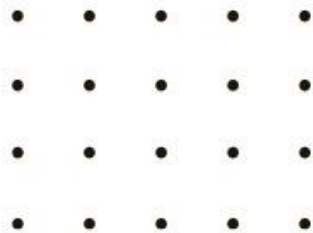
Ministry of
Education and Science
Republic of Latvia

THE WORLD BANK
IBRD · IDA | WORLD BANK GROUP

European
Commission

Dace Jansone, dace.jansone@izm.gov.lv

*Augstākās izglītības, zinātnes un inovāciju departamenta direktora vietniece
augstākās izglītības jomā*

Diāna Laipniece, diana.laipniece@izm.gov.lv

*Augstākās izglītības, zinātnes un inovāciju departamenta direktora vietniece
politikas ieviešanas un monitoringa jomā*

Brigita Kukjalko, brigita.kukjalko@izm.gov.lv

*Izglītības un zinātnes ministrijas Struktūrfondu departamenta vecākā eksperte
augstākās izglītības jomā*

Par projektu «Jauns akadēmiskās karjeras ietvars Latvijai»:

<https://www.izm.gov.lv/lv/jauns-akademiskas-karjeras-ietvars-latvija>

